

FAKULTETETS UTDANNINGSMELDING 2006 – 2007

1. Studietilbudet ved fakultetet

Studietilbudet i 2006 – 2007 har bestått av mastergradsstudiet i rettsvitenskap (start høst 2003), cand.jur.-studiet hvor siste eksamen ble holdt i juni 2007, samt fakultetets deltakelse med kurs i bachelorprogrammene for henholdsvis Arbeidslivsstudier og Kystsoneforvaltning.

Ved fakultet er PhD-utdanningens opplæringsdel fra høsten 2006 etablert som en forskerskole i rettsvitenskap. Denne er modulbasert med klar beskrivelse av omfang og struktur samt læringsmål og vurderingsform for hver av de fem modulene. Etablering av forskerskolen samler hele forskerutdanningen ved fakultetet og er sentral i den videre utviklingen av forskerutdanningen. Fakultetet har etablert forskergrupper for å imøtekomme behovet for konsentrasjon av forskningen om visse tyngdepunkt og en mer aktiv forskningsledelse. Forskerskolen vil i større og mindre grad trekke veksler på forskergruppene, noe som bidrar til at PhD-studiet er integrert i fagmiljøet.

Da studieordningen for cand.jur-opplegget ble avviklet i juni 2007, er omtalene i punktene 2-4, kun knyttet til masterstudiet og PhD-programmet.

Etikk og informasjonskompetanse

Fakultetet har videreført etikk-kurset man hadde i cand.jur. opplegget til masterstudiets 4. eller 5.studieår. På vitnemålet anføres om studenten har eller ikke har tatt dette kurset. Fakultetets komite som følger opp den sentrale utredningen om etikk i utdanningen, vil også vurdere hvordan etikk kan integreres i masterstudiet på en annen måte enn tilfellet er i dag. Fakultetet har ikke direkte benyttet UBs kurstilbud i informasjonskompetanse i sine studieopplegg fordi studentene som integrert del av sin læring må benytte internett, e.mail og i tillegg Studentportalen for uthenting av kurs-, timeplaner, forelesnings-disposisjoner, power point presentasjoner og oppgaver. I skrivingen av besvarelser på oppgaver må de bruke tekstbehandling, Classfronter og søk i databaser, bl.a. Lovdata, samt fakultetsbiblioteket.

Utenlandsopphold

Fakultetet ønsker å legge til rette for utenlandsopphold for PhD-studentene, slik at en sikrer en høy internasjonal faglig standard på forskerutdanningen. I masterstudiet er det tilrettelagt for utenlandsopphold i 4. eller 5.studieår, og en har avtaler med utenlandske fakultet som åpner for at våre studenter kan ta en LLM-grad der.

2. Studentdata

2.1 Opptak

Til studieåret 2006-2007 var det 1239 primærsøkere. Det ble det gitt tilbud til 563 søkere mot 554 året før. Av de 563 studentene, svarte 448 ja til studieplass. Fakultetets måltall er 350 studenter i årskullet (se pkt 2.3 Frafall).

Til PhD-programmet ble det i 2006-2007 tatt opp 9 studenter. Dette er en oppgang i forhold til 2005-2006.

2.2 Resultat 2006

Første kullet som ble tatt opp til masterstudiet (høsten 2003) vil først i studieåret 2007-2008 være i masterdelen av studiet. Den store økningen i antall kandidater på masternivå (ca 34%) skyldes et sammenfall av studenter som har tatt cand.jur-graden etter gammel ordning og tidligere cand.jur-studenter som har tatt mastergraden som har ett års kortere normert studietid. I antall representerer de fortsatt ikke et "fullt normalt" studentkull etter ny studieordning. Tabellen er utdrag av resultatrapporten for 2006.

	Mål 06	Resultat 2006	Avvik
Studiepoeng/årseiningar	1456	1586	+130
Kandidatar på mastergradsnivå	195	264	+69
Utvekslingsstudentar	62	135	+73
Studiepoeng pr student	45,5	48,5	+3,0

I motsetning til tidligere utdanningsmeldinger hvor resultatrapporten har omfattet studieår, rapporteres det her i samsvar med gitt mal etter kalenderåret.

Fakultetet har i 2006 liksom i 2005 nådd alle resultatmålene med god margin, noe som vi ser som et resultat av studiekvalitetsarbeidet ved fakultetet, men også som følge av relativt lave måltall og en overgangseffekt som fakultet hadde forutsett (jf kommentar i tidligere rapporter). Etter å ha tatt ut denne overgangseffekten med kunstig høye tall nærmer vi oss en normalisering som forklarer nedgangen fra 1.629,5 studiepoengsenheter i 2005 til 1586 i 2006, og fra 51.0 studiepoeng pr student til 48.5 i 2006. Resultatrapporten fra studieåret 2006-2007 underbygger denne nedgangen. Tallene for studieåret 2006-2007 indikerer at det kan bli vanskelig å nå resultatmålene på disse to parametrene i 2007. Dette skyldes i hovedsak at måltallene for 2007 forutsetter en økning i forhold til resultatoppnåelsen i 2006, mens bortfall av overgangseffekten tilsier en nedgang. Fakultetet mener imidlertid at studentenes reelle gjennomføringsgrad og kvaliteten på studiet, ikke er svekket

Etter at fakultetet som følge av overgangsordninger har hatt en periode med relativt få utreisende studenter, har antall utreisende studenter økt med ca 65% fra 32 i 2005 til 135 i 2006, og antallet forventes å øke ytterligere de kommende år. Denne økningen skjedde samtidig med at antall innreisende studenter økte med ca 86%, fra 43 til 80. Men noe av denne økningen har sin bakgrunn et ekstraordinært studietilbud vi hadde sammen med University of Washington i 2006. Det antas derfor at antall innreisende studenter vil gå ned i 2007.

Det er i perioden avlagte 3 doktorgrader. Dette er det samme antall som i forrige meldingsår, og i samsvar med måltallene for 2006

2.3 Frafall

Fakultetet har ikke i siste studieår registrert endringer i tendensene til frafall. I frafall kan det klart skilles mellom første halvdel av første studieår (jf pkt 2.1) og de etterfølgende studieår. Av de 448 studentene som svarte ja til studieplass høsten 2006, var det 16 søkte om permisjon pga militærtjeneste. I tillegg var det 54 som ikke møtte til studiestart. I løpet av høstsemesteret sluttet 11 studenter. Det var 364 studenter som leverte obligatorisk kursoppgave i Forvaltningsrett I (januar 2007). Disse tallene harmonerer med erfaringene fra opptakene i

2004 og 2005. Ca 20% av de studentene som svarer ja til studieplass forsvinner innen første eksamen i Forvaltningsrett I. Studenter som i vårsemesteret første studieår ikke får gå opp til eksamen fordi de ikke fyller de obligatoriske kravene, har en tendens til å slutte i studiet. Dette antallet begrenser seg til 5 – 6 studenter. Deretter er det mer en tendens til forsinkelse i studieprogresjonen på grunn av stryk i enkelte eksamener. Men også her er det snakk om et lavt antall studenter (jf pkt 3.4 og vedlegg 2).

I PhD-programmet er det i dag ikke frafall av studenter.

3. Kvalitetssikring og utvikling

3.1 Tid til forskning og undervisning

Fakultetet har siden begynnelsen av 1990-årene praktisert arbeidsplaner og regnskap som obligatorisk ordning for alle vitenskapelig tilsatte. Tidsmessig fordeling mellom forskning, undervisning og administrasjon er tilnærmet lik den som foreslås av arbeidsgruppen som har utredet oppfølgingen av ”Kvalitetsreformen under lupen”.

Fakultetet mener at bruken av arbeidsplaner klart sikrer lik tid til forskning og undervisning, samtidig som den nye studieplanens oppbygning i moduler gjør det langt lettere for de tilsatte å ha lengre konsentrerte tidsperioder bare til forskning.

3.2 Eksamen/vurdering

Eksamensopplegget ivaretar studentens faglige progresjon, og er tilpasset studiets læringsutbytte. Studentene forberedes gjennom kursene på tematikk og oppgaveformer som er i samsvar med eksamensopplegget. Den kursansvarlige lærer har hånd om eksamensoppgavene og oversikt over sensurering og nivå på den for å kvalitetssikre eksamen (se pkt 3.5).

Fakultetet har fastsatt ”Instruks om oppgavegjeving og sensur for mastergraden” og ”Utfylende reglar om rettleiing og vurdering – masteroppgåver”. Dette gjenspeiles gjennom de tema masteroppgavene omfatter og de gitte eksamensoppgaver med tilhørende sensorveiledninger for kurs, samt eksamensoppgaver for valgemnene. For valgemner lages det ikke sensorveiledninger.

I alle kurs er det en obligatorisk prøve/mappeeksamen – en hjemmeoppgave – med fem til syv dagers varighet. I kurs med obligatorisk prøve må denne være bestått før studenten får gå opp til slutteksamen i kurset. Deltakelsen i arbeidsgruppe og skriving av oppgaver er obligatorisk (75% må være oppfylt, sammen med bestått obligatorisk prøve, for å få gå opp til eksamen).

Med unntak av eksamen i Exfac og bedømmelsen av obligatorisk prøve, er vurderingene i alle kurs basert på bruk av karakterskalaen. På obligatorisk prøve får studentene skriftlig tilbakemelding i selve besvarelsen. Eksamen i Exfac bedømmes med bestått/ikke bestått.

3.3 Internasjonalisering

Fakultetet har pr dd til sammen 74 avtaler med utenlandske juridiske fakultet. Disse avtalene er dels gjennom Erasmus-programmet (58 avtaler fordelt på 19 land), Nordplus nettverket innen juss (12 fakultet), og fire bilaterale avtaler; Australia (1 avtale) , Storbritannia (2 avtaler) og USA (1 avtale). I tillegg kan jusstudentene reise til utenlandske universitet utenom Europa som UiB har bilaterale avtale med. Bruk av UiB-avtalene for våre studenter forutsetter at vedkommende universitet har et juridisk fakultet. Fakultetets antall avtaler er fra og med 2007 økt med to; Wuhan University Law School, Kina og Dundee University, Faculty of Law, Skottland.

Avtalene med de juridiske fakultetene ved Bond University (Australia) , Hamline University (USA) og Philipps-Universität Marburg (Tyskland) omfatter også studenter. I tillegg er det et intimt samarbeid mellom fakultetets stipendiater og vitenskapelig tilsatte ved det juridiske fakultet ved Albert-Ludwigs-Universität Freiburg og Max-Planck-Institut für Ausländisches und Internationales Strafrecht Freiburg, uten at dette er nedfelt i egne avtaler. Studentene nyter også godt av sine veilederes personlige internasjonale nettverk, i forbindelse med planlegging av utenlandsopphold og valg av masteroppgave. Som vist i pkt 2.2 er antall utreisende masterstudenter økende, og for studieåret 2007-2008 er det 114 studenter som allerede har søkt om utenlandsopphold.

Fakultetet føler sterk forpliktelse til å motivere og stimulere PhD-studentene til å søke samarbeid med anerkjente forskningsmiljøer i andre land gjennom aktiv deltakelse i internasjonale forskningsprogrammer og –nettverk.

Av fakultetets PhD-studenter rapporterer 33% at de har hatt forskningsopphold i utlandet i mer enn to uker.

Med utgangspunkt i fakultetets strategiplan for 2006-2010, og universitetets vedtatte handlingsplan for internasjonalisering av oktober 2006, behandlet fakultetsstyret i juni 2007 en ny handlingsplan for internasjonaliseringsarbeidet. Fra denne kan nevnes følgende tiltak; styrke den internasjonale orienteringa i studiet og da særlig med EU-rett, styrke det engelskspråklige studietilbudet, opprettelse av egne LLM-tilbud og øke samarbeidet med institusjoner hvor våre studenter kan ta en LLM-grad, samarbeide med andre fakultet om felles mastergrader og la forskergruppene få ansvar for forskernettverk med utenlandske fagmiljø for å styrke kvalitet på forskningen og kunne konkurrere om forskningsmidler internasjonalt.

3.4 Karakterfordeling

Vedlegg 1 viser karakterfordelingen ved eksamen i de enkelte kurs, og vedlegg 2 at fullføringen i gjennomsnitt ligger på 85 % for de som er for første gang var oppmeldt til disse eksamene. For denne gruppen er for eksempel fullføringen for 1.studieår 90.2 %.

DBH-data for 2006 viser den totale karakterfordeling i de tre juridiske fakultetene og det antall eksamener som har gitt denne fordelingen. Studie- og eksamensoppleggene er forskjellige ved de tre fakultetene, noe som forklarer antallet eksamener karakterfordelingene er basert på, men som samtidig gjør at en direkte sammenligning av prosenttallene ikke er entydig forklarende.

	A	B	C	D	E	F	Antall eksamener
UiB	10.5%	24.9%	32.8%	21.4%	7%	3.4%	6.350
UiO	17.7%	30.8%	27.6%	12.9%	6.3%	4.7%	1.022
UiTø	9.6%	21.9%	25.8%	21.4%	13.6%	7.8%	1.255

Tallene for karakterer på selve masteroppgaven i DBH er ennå så små at de gir ikke noe reelt bilde for sammenligning mellom fakultetene.

Fordelingen av karakterer på masteroppgaven for de 188 studentene som ved vårt fakultet leverte oppgave i 2006-2007, var følgende:

A	B	C	D	E	F	Antall kandidater
41.5%	42.6%	12.2%	3.7%	-	-	188

Fakultetet er sammen med de to andre juridiske fakultetene representert i karakterpanel oppnevnt av UHR. Karakterpanelet leverte i 2005 en rapport bl.a. til det nasjonale fagrådet om karakterbruken basert på gjennomlesing av eksamensbesvarelser. UHR har senere gjort endringer i vurderingsprosedyrer og programmer som skal sjekkes hvert år. Jus er ennå ikke lagt inn for ny sjekk av karakterbruken.

3.5 Sensorordning

Fakultetet praktiserer bruk av en sensor i alle kurs, men med unntak for masteroppgaven hvor man har to sensorer; veileder og en til. For å kvalitetssikre sensureringen utarbeider den kursansvarlige en sensorveiledning. I tillegg gjennomfører den kursansvarlige nivåkontrollen av sensorenes arbeid. Kontrollene er basert på fem innsendte besvarelser fra den enkelte sensor. De innsendte besvarelsene skal være en svak besvarelse på hvert karakternivå. Hvis en besvarelse vurderes til stryk skal bedømmelsen foretas av to sensorer.

I tillegg skal den kursansvarlige tilse at den pedagogiske sammenhengen mellom undervisnings-/læringsopplegg, forventet læringsutbytte og eksamen blir ivarettatt.

Antall klager på de to første studieårene ligger på ca 60 – 70 pr eksamen, noe man antar har en viss sammenheng med nåværende gjentakordningen av eksamener. Denne endres fra og med høsten 2007, slik at studenter på et studieår ikke kan ta om igjen eksamener som ligger to år tilbake i studieplanen.

3.6 Evaluering av program og emne. Evalueringsmetoder

Forskerskolen ved fakultetet fikk i august 2006 eget regelverk for innhold og organisering av opplæringsdelen i PhD-programmet. Forskningsutvalget har i april 2007 vedtatt at det ved slutten av høstsemesteret 2007 skal foretas en evaluering av enkelte av modulene i opplæringsdelen. Evalueringen skal skje ved bruk av spørreskjema.

I masterstudiet gjennomføres årlige evalueringer av alle kurs på 1.- 3.studiår ved hjelp av referansegruppemøter to ganger i løpet av hvert kurs. Hver arbeidsgruppe velger en representant som deltar i alle referansegruppemøtene i løpet av det enkelte studieåret. Foruten studentene møter den kursansvarlige, pedagogisk rådgiver og den administrativt studieårsansvarlige. Møtene gjennomføres med utgangspunkt i en del gitte elementer for å sikre sammenligninger. Det skrives referat fra møtene. Referatene legges ut på Studentportalen. Da det første referansegruppemøtet kommer ca halvveis i kurset, har vi eksempler på at endringer er blitt foretatt i siste del av kurset ut fra studentenes vurderinger. Referansegruppemøtene ivaretar både det formative og summative aspekt ved evaluering av undervisnings-/læringsopplegg.

Den enkelte kursansvarlige skriver sin kursrapport, UiBs web-baserte, etter at eksamensresultatene for det enkelte kurs foreligger.

Fakultetets studieutvalg (SU) har vedtatt at rapporteringen av gjennomføring skal omtale langt flere elementer enn det som den web-baserte rapporten forutsetter.

Fakultetet har fra 1.august 2005 tilsatt 2 programsensorer for 4 år (jf UiBs kvalitetssystem).

3.7 Rammevilkår

De infrastrukturelle rammebetingelser er når det gjelder bibliotek rimelig gode. Det samme er tilfelle for studentene i form av antall lesesalsplasser og tilgang på PC-er med egnet programvare. Fakultetet har i en overgangsfase ikke maksimale romforhold for volumet av, og størrelsen på arbeids- og storgrupper. Dette regner vi med vil bli løst gjennom UiBs planlagte nybygg i tilknytning til Jus-bygget. Fakultetet får avviklet sitt leieforhold "på byen" av kontorarbeidsplasser, hvis bygget blir realisert.

Fakultetet har i løpet av studieåret byttet om på enkelte seminarrom og lesesaler for å oppnå en gunstigere størrelse på noen seminarrom. Men fortsatt er dette arealmessig lite tilfredsstillende i forhold til grupper på opptil 35 studenter.

UiB sentralt har tatt et kollokvierom og gjort om til seminarrom på sin rombestillingsliste. Dette reduserer studentenes mulighet for tilgang til funksjonelle rom til privat kollokvievirksomhet.

Den tekniske opprustingen av auditoriene og enkelte seminarrom med PC og prosjektør, har vært en forbedring for undervisningen. Men fortsatt er det problemer med lydanlegget i auditorium 1.

Fakultetet har en meget god infrastruktur med kantine, lesesaler og PC-tilgang, og "Stud.mag"-undersøkelsen om studentenes tilfredshet, 2006, viser en betydelig fremgang på alle parametre for jusstudentene, med unntak for boligsituasjonen, sammenlignet med resultatet av tilsvarende undersøkelse i 2002. I fakultetets egne evalueringer har det hittil ikke vært spørsmål knyttet til læringsmiljøets psykososiale side, og det er ikke helt avklart hvilken rolle og ansvar det enkelte fakultet har i forhold til det sentrale Læringsmiljøutvalget som er studentenes eget arbeidsmiljøutvalg.

Som påpekt i Utdanningsmeldinga for 2005-2006 er bruken av undervisningslokalene på Dragefjellet meget stor. Innføringen av ordningen med PC-vakter har avlastet fakultetets informasjonscenter betydelig når det gjelder service-behov for brukere fra andre fakultet. Imidlertid er det fortsatt slik at service-tjenester i forbindelse med av bruk av lokalene til konferanser, faglig-pedagogisk dag, karrieredagen, og lignende, ikke er ivaretatt av EIA. Dette belaster fakultetet unødvendig. Saken er tatt opp med EIA uten at det har gitt noen avklaringer av ansvar.

4. Analyse

4.1 Vurdering av studie- og fagtilbudet

Resultatet av NOKUTs evaluering av både master- og PhD-programmet våren 2007, foreligger ennå ikke i endelig versjon. Fakultetet har fått en foreløpig utgave til gjennomlesing og kontroll av faktiske opplysninger.

Fakultetet mener selv å ha en studieplan for masterstudiet i rettsvitenskap med en klar profil, både faglig og pedagogisk. Beskrivelsen av læringsutbytte, både for det enkelte kurs og studiet som helhet, ivaretar de pedagogiske intensjonene som ligger til grunn for slike beskrivelser. Studiets faglige innhold og litteratur ivaretar både nasjonale og internasjonale rettsvitenskaplige forhold, som sammen med undervisning og læresituasjoner sikrer kandidatene den kompetansen som beskrives i studiets overordnede læringsutbytte. Eksamens- og vurderingsformer for øvrig er tilpasset det læringsutbytte som skal oppnås i de enkelte faglige delene av studiet. Det er i kursene en klar sammenheng mellom undervisnings-/læringsformer, eksamensopplegg og forventet læringsutbytte.

Utdanningsplanen forplikter studenten til å følge et studieopplegg og opprettholde progresjon i forhold til avtalen. Følges ikke planen, prøver fakultetet aktivt å følge opp studenten og ta initiativ til å sette opp en ny plan, for eksempel ved å sette studenten ned ett studieår.

Manglende oppfølging fra studentens side kan også medføre tap av studieretten.

Gruppelederne ivaretar i tillegg til sin meget viktige veiledningsfunksjon i studentenes læreprosess, 1. linjefunksjon mellom studentene og fakultet/UiBs/SiBs støtte og hjelpetiltak for studenter som av ulike årsaker er i ferd med å utvikle heng i sin studieprogresjon. I opplæringen av gruppelederne inngår også en del om samspillet mellom gruppelederne, den enkelte administrative studieårsansvarlige og fakultets studieveiledere, samt det støtteapparatet fakultetet har til disposisjon gjennom UiB/SiB.

Bruken av arbeidsgruppeledere for studentene på 1. og 2. studieår samlet 15.938 årsverkstimer. Gruppeledernes veiledningsrolle vurderes som betydningsfull av studentene i deres læreprosess.

På grunnlag av de gjennomførte evalueringer har fakultetet i 2006-2007 iverksatt utredninger eller forsøk innen følgende områder; styrking av valgemne opplegget i 5.studieår, endring av størrelse på selvstyrte grupper på 3.studieår og kobling av gruppeoppgaver tettere opp mot storgruppesamlingene og skrivingen, engelsk-språklige emner, opplæringen av studentene i skriving og kommentering, elektronisk innlevering av obligatorisk oppgave og tilbakemelding via Kark. Fakultetet utreder også opprettelse av LLM-grader da det er stor utenlandsk etterspørsel etter et slikt tilbud.

Fakultetet innser at det er en svakhet at man ennå ikke kan satse på etter- og videreutdanning, eller delta i større grad i andre fakultets studieprogram med juridiske emner. Fakultetet har liggende et planutkast for hvordan masterstudiet kan gjennomføres i en desentralisert modell med bl.a. bruk av internettbaserte grupper.

4.2 Vurdering av eksamens-/vurderingsformene og sensorordninga

Fakultetet er oppmerksom på at man bare i begrenset omfang, pga ressursituasjonen (jf NOKUT evalueringen), har kunnet ivareta den intensjon plankomiteen for masterstudiet hadde om både muntlige og skriftlige presentasjoner som del av eksamensordningen og vurderingsgrunnlaget. I dag er den skriftlige eksamens-formen dominerende, med unntak av i to kurs hvor det er innslag av obligatorisk muntlige presentasjoner men som ikke er tellende i forhold til karakteren.

Det har vært gjennomført noen forsøk med alternative eksamensformer. Disse har alle blitt vurdert som positive både fra studentene og sensorenes side, men som er for ressurskrevende til å kunne gjøres permanente.

Fakultetet har i budsjettforslag til Eiendomsavdelingen foreslått ombygging av auditorium 4 til en rettssal for å kunne gjennomføre opplegg med praktisk prosedyreundervisning og – øvelser.

Fakultetet anser praktisert sensorordning med nivåkontroll, i kombinasjon med obligatoriske krav i kursene, som tilfredsstillende for kontroll av kvalitet. Den nåværende eksamensformen er kongruent med læringsopplegget i kursene.

Bruken av ordningen med programsensorer har gitt fakultetet verdifulle innspill til

kvalitetsforbedrende tiltak.

4.3 Effekten av kvalitetsarbeidet

Det at fakultetet har nådd alle resultatmål med god margin, ser fakultetet som et resultat av studiekvalitetsarbeidet ved fakultetet. Dette arbeidet gjenspeiler seg også i karakternivå og fullføring på normert studietid.

Forsøket med elektronisk innlevering av obligatorisk oppgave ble gjennomført på 4.studieår. Opplegget viser at man på denne måten oppnår lettere å sikre kvalitet på gitte tilbakemeldinger, og dermed øke det læringsmessige aspektet for den enkelte student.

4.4 Vurdering av læringsmiljøet

Læringsmiljøutvalget er studentenes eget arbeidsmiljøutvalg, og som sådan en viktig aktør. Imidlertid er det uklart hvordan Læringsmiljøutvalget skal samarbeide med fakultetene om de psykososiale sidene av læringsmiljøet. Vi antar at innstillingen av mai 2007, fra den sentrale utredningsgruppa, vil bidra til at de psykososiale sidene blir bedre ivaretatt.

De infrastrukturelle rammebetingelser er når det gjelder bibliotek rimelig gode. Det samme er tilfelle for studentene i form av antall lesesalsplasser og tilgang på PC-er med egnet programvare.

Fakultetet har ikke maksimale romforhold for volumet av, og størrelsen på arbeids- og storgrupper. Den tekniske opprustingen av auditoriene og enkelte seminarrom med PC og prosjektør, har vært en klar forbedring for undervisningen. Men fortsatt er det problemer med lydanlegget i auditorium 1.

Tilgangen på funksjonelle og store nok undervisningsrom tilpasset ulike undervisningsformer, er begrenset også for HF og SV fakultetene, noe som legger ennå større press på bruken av lokalene på Dragefjellet. Mange av lokalene har dessverre ikke en tilstrekkelig ventilasjonskapasitet for kontinuerlig bruk fra kl 8.15 – 16. Studentene klager stadig over dårlig luft.

4.5 Resultatoppnåelse, herunder også internasjonalisering

I tillegg til at fakultetet har nådd sine resultatmål (jf pkt 2.2), er andelen av studentene som gjennomfører studiet på normert tid tilfredsstillende.

En utfordring er å få økt antallet søker til PhD-programmet. PhD-studentene bruker i økende grad de etablerte forskningsnettverk for utenlandsopphold.

Antallet utreisende studenter i masterstudiet er økende, og må ses som et resultat av økt informasjonsarbeid overfor studentgruppen. Antallet innreisende studenter er svakt økende, men her er tilbudet og omfanget av de engelsk-språklige kursene en hindrende faktor.

4.6 Samlet vurdering

Fakultetet ble i slutten av vårsemesteret 2007 evaluert av NOKUT. Ut fra de kriterier NOKUT har lagt for evalueringen og for å opprettholde akkrediteringen som utdanningsinstitusjon, vil det høyst sannsynlig være nødvendig med en styrking av lærerstaben. Innføring av obligatorisk masteravhandling stiller krav til en individuell veiledning i et omfang fakultetet ikke tidligere har gitt sine studenter. Fakultetet har lagt seg på et minimumsnivå som er lavere enn det som gis ved andre norske universiteter og andre fakultet ved UiB.

Fakultetets ønske om å øke studentenes trening i muntlige fremføringer er heller ikke mulig nå. I tillegg må fakultetet øke ressursinnsatsen i tilbakemelding til studentene og da spesielt på 3.studieår. Videre arbeides det med å tilrettelegge for en ordning med praksisbasert masteroppgave (30 studiepoeng) i tillegg til de mulighetene studentene har i dag, for eksempel etter søknad å kunne skrive en 60 studiepoengs oppgave. En 60 studiepoengs masteroppgave gir studenten mulighet til å gå dypere inn i en problemstilling og gjøre studentene enda bedre rustet for arbeidslivet. Målet med dette tiltaket er også å få flere til å ta doktorgrader, samt oppretthold kvaliteten på disse.

Selv om fakultetet mener å ha kompetansemessig dekning innen masterstudiets kursområder, vil ikke dette endre det faktum at fakultetet fortsatt vil benytte spisskompetanse i undervisningen gjennom forskere fra andre fakulteter. Dette har sammenheng med omfanget av undervisningen, og at spisskompetansen ikke ligger innen de vekstområdene fakultet prioriterer i sin forskningsstrategi.

Fakultetet mener at eksamens- og vurderingsformer for øvrig er tilpasset det læringsutbyttet som skal oppnås i de enkelte faglige delene av studiet. Det er i kursene en klar sammenheng mellom undervisnings-/læringsformer, eksamensopplegg og forventet læringsutbytte. Bruken av gruppeledere på de to første studieårene, og studentenes skriving av vel 30 besvarelse pr år med tilbakemeldinger, gir resultater både i form av kvalitet og fullføring på normert tid. Studieoppleggets struktur og krav til studentene viser at de på 2.studieår i gjennomsnitt bruker 39.8 t/uke til organisert undervisning, skriving og selvstudium – eller 25.9 t/studiepoeng. Tid til private kollokvier – som er utbredt brukt – og tid til kommentering av medstudenters skriftlige besvarelser, er ikke regnet med i denne tidsbruken.

Fakultetet har et omfang av avtaler, i tillegg til UiBs bilaterale avtaler, som ivaretar intensjonen om utenlandsopphold som del av studiet. Fakultetet arbeider aktivt for å få et økt antall studenter til å benytte disse mulighetene. Antallet studenter som søker om utenlandsopphold er stadig økende og har oversteget 20% av et årskull, som er UiB sitt mål. Fakultet innser at gode samarbeidsrelasjoner med utenlandske fakultet også innebærer at fakultetet selv må ha attraktive tilbud på engelsk. Disse tilbudene må ha et omfang som lar seg innpasse i andre lands juridiske utdanninger.

PhD-studiets utfordringer knytter seg særlig til rekruttering og veiledning av stipendiatene. Fakultetet skal i de nærmeste årene øke tallet på stipendiater fra rundt 20 til ca. 35. Dette krever sterkt fokus på rekruttering, og en vil søke å skaffe finansielt grunnlag for flere stipendiatstillinger. Økt antall stipendiater skaper behov for flere veiledere og styrking av veiledningen. Det ble i vårsemesteret 2007 gjennomført et seminar om veiledning for bl.a. å utvikle og øke veilederkompetansen ved fakultetet. Totalt sett er fakultetet inne i en svært god utvikling når det gjelder forskerutdanningen – det er satt fokus på denne, og fakultetet er innstilt på å bruke de ressurser som må til for å nå et ønsket resultat.

Fakultetets bruk av arbeidsplaner og regnskap, sammen med en modulstrukturert studieplan, sikrer den enkelte vitenskapelige tilsatte lik tid til forskning og undervisning, og å ha mulighet til lengre konsentrerte tidsperioder bare til forskning.

KARAKTERSTATISTIKK - 2006/2007

NB! Statistikken omfatter både studenter som tar eksamen for første gang og de som tar eksamen om igjen.
Statistikken omfatter ikke kontinuasjonseksamen

Mastergradsstudiet

	Meldt	Møtt	Frafall	Frafall%	Stryk	Stryk%	A%	B%	C%	D%	E%
EXFAC	368	349	19	5,2	2	2	*)				
JUS111	647	560	87	13,4	7	1	10	25	36	23	6
JUS112	585	482	103	17,6	21	4	8	25	35	23	9
JUS113	643	546	97	15,1	18	3	11	22	37	23	7
JUS114	379	354	25	6,6	5	1	*)				
JUS121	500	414	86	17,2	27	7	8	22	44	22	4
JUS122	537	471	66	12,3	27	6	9	24	35	23	9
JUS123	549	447	102	18,6	49	11	10	24	39	21	6
JUS124	521	447	74	6,9	16	4	10	29	33	22	6
JUS131	539	439	100	18,6	26	6	8	21	35	26	9
JUS132	477	420	57	11,9	8	2	11	24	41	19	6
JUS133	460	361	99	21,5	6	2	13	29	43	12	3
JUS134	389	308	81	20,8	18	6	11	27	33	23	6
JUS135	498	374	124	25,9	19	5	12	25	37	19	8
JUS241	473	397	76	16,1	27	7	10	22	35	25	8
JUS242	451	372	79	17,5	29	8	14	22	33	21	10
JUS243	415	339	76	18,3	22	6	10	23	35	21	10
JUS399 h06	204	114	90	44,1	0	0	39	47	11	4	0
JUS399 v07	77	74	3	3,9	0	0	46	35	15	4	0
Sum	8712	7268	1444		327	0					
Gjennomsnitt			0	16.6		4,4					

*) Bestått/ikke bestått

Fullføring og stryk for førstegangstudenter til eksamen i de enkelte kurs- 2006/2007

Mastergradsstudiet

	Meldt	Møtt	Frafall	Frafall%	Bestått	Stryk	Stryk %
EXFAC	365	347	18	4,9	340	7	2,0
JUS111	382	354	28	7,3	348	6	1,7
JUS112	371	337	34	9,2	322	15	4,5
JUS113	370	336	34	9,2	324	12	3,6
JUS114	379	354	25	6,6	349	5	1,4
JUS121	349	308	41	11,7	282	26	8,4
JUS122	341	316	25	7,3	299	17	5,4
JUS123	357	320	37	10,4	286	34	10,6
JUS124	350	319	31	8,9	308	11	3,4
JUS131	334	289	45	13,5	272	17	5,9
JUS132	326	296	30	9,2	290	6	2,0
JUS133	328	284	44	13,4	280	4	1,4
JUS134	316	278	38	12,0	262	16	5,8
JUS135	342	290	52	15,2	272	18	6,2
JUS241	403	358	45	11,2	337	21	5,7
JUS242	395	339	56	14,2	316	23	6,8
JUS243	346	302	44	12,7	281	21	7,0
Sum	6054	5427	627		5168	259	
Gjennomsnitt				10,4			4,8

Fullføring normert tid i gjennomsnitt: 85,4 %. For 1.studieår 90,2 %
(Fullføring er antall kandidater bestått i forholdt til oppmeldt)